

Opravy:

1) Strana 174, poznámka číslo 452. Správně má být: P. HORSKÁ, E. MAUR, J. MUSIL, *Zrod velkoměsta: urbanizace českých zemí a Evropa*, Praha – Litomyšl 2002, s. 118; P. BĚLINA, *Česká města v 18. století a osvícenské reformy* (Studie ČSAV), Praha 1985, s. 107; Srov. též J. MILLER: „Snový svět idejí a syrovost skutečnosti: městská historiografie raného novověku jako utopie?“, *Český časopis historický*, r. 106, 2/2008, s. 261-287.

2) Do práce byla mylně vložena starší, nikoliv finální verze seznamu pramenů a literatury. Správná verze je následující:

Prameny a literatura

Archivní prameny

Moravský zemský archiv Brno

Fond Brandl Vincenc

SOkA Kolín

Fond Josef Vávra

SOkA Třebíč

Fond Kubeš Adolf

SOkA Žďár nad Sázavou

Fond Jan Tiray

Zemský Archiv Opava

Fond Prasek Vincenc

Historické monografie měst (1860-1900)

a) *Halič: polské monografie*

BARĄCZ Sadok, *Pamiętki Buczackie*, Lwów 1882.

BARĄCZ Sadok, *Wolne miasto handlowe Brody*, Lwów 1865.

BAKOWSKI Klemens, *Historia Krakowa w zarysie*, Kraków 1898.

BUDZYNOWSKI *Kronika miasta Sambora*, Sambor 1891.

HAUSER Leopold, *Monografia miasta Przemyśla*, Przemyśl 1883.

K. z T., *Historia Radomyśla nad Sanem*, Kraków 1871.

KUTRZEBA J.W., *Myślenice: notatki do historyi miasta*, Kraków 1900.

(MICHNA) Wojciech z Zaleszan, *Przemyśl i jego okolice*, Nowy Sącz 1872.

NAŁĘCZ-Mysłowski Maryan, *Dzieje miasta Brzostku*, Jasło 1871.

PAPÉE Fryderyk, *Historia miasta Lwowa w zarysie*, Lwów 1894.

PAPÉE Fryderyk, *Skole i Tucholszczyzna: monografia historyczna*, Lwów 1891.

PAPÉE Fryderyk, *Zabytki przeszłości miasta Bełza*, Lwów 1884.

SCHNÜR-PEPŁOWSKI Stanisław, *Janów pod Lwowem*, Lwów 1897.

SYGAŃSKI Jan, *Nowy Sącz: Jego dzieje i pamiątki dziejowe*, Nowy Sącz 1892.

SZARŁOWSKI Alojzy, *Rys historyczny miasta Stanisławowa*, Stanisławów 1887.

SZARŁOWSKI Alojzy, *Stanisławów i powiat Stanisławowski pod względem historycznym i geograficzno-statystycznym*, Stanisławów 1887.

UDZIELA Maryan, *Janów pod względem historycznym i jako latowisko przyszłości*, Lwów 1896.

UDZIELA Seweryn, *Wspomnienia z przeszłości Ropczyc*, Tarnów 1888.

WAJGEL Leopold, *Rys miasta Kołomyi*, Kołomyja 1877.

WĄSOWICZ-DUNIN, *Rohatyn: Miasto Królewskie*, Kraków 1869.

ZAREWICZ Ludwik, *Dobczyce: Monografia historyczna*, Kraków 1878.

b) Království české: německé monografie

BENDA Adolf, *Geschichte des Stadt Gablonz und ihrer Umgebung*, Gablonz a. d. Neisse 1877.

CORI Johann Nep., *Geschichte der königl. Stadt Brüx bis zum Jahre 1788*, Brüx 1889.

FEISTNER Wilhelm, *Geschichte der königlichen Stadt Aussig bis zum Jahre 1547: Ein Beitrag zur Geschichte der Deutschen in Böhmen*, Reichenberg 1883.

HALLWICH Hermann, *Geschichte der Bergstadt Graupen in Böhmen*, Prag 1868.

HALLWICH Hermann, *Reichenberg und Umgebung: Eine Ortsgeschichte mit specieller Rücksicht auf gewerbliche Entwicklung* (2 sv.), Reichenberg 1872-1874.

HALLWICH Hermann, *Zur Geschichte der Stadt Böhmisch-Leipa*, Prag 1870.

HERRMANN Josef Gottfried, *Geschichte der Stadt Reichenberg (1. Teil)*. Reichenberg 1863.

HUTTER Theodor, *Die Stadt Bilin und ihre Geschichte von den ältesten Zeit bis auf unsere Tage*, Bilin 1891.

KÄS Ludwig, *Die Stadt Tetschen: Eine gedrängte historische und statistische Skizze über die Entwicklung der Stadt Tetschen und deren Verwaltung*, Tetschen a. Elbe 1888.

LAHMER Robert, *Geschichte der Stadt Rumburg*, Rumburg 1884.

LIPPERT Julius, *Geschichte der königlichen Leibgedingstadt Trautenau*, Prag 1863.

LIPPERT Julius, *Geschichte der Stadt Leitmeritz*, Prag 1871.

MESSNER Josef, *Prachatitz: Ein Städtebild* (2. vyd.), Pilsen 1899.

PRÖKL Vinzenz, *Eger und das Egerland* (2. dopl. vyd.), Falkenau a.d. Eger 1877.

PRÖKL Vinzenz, *Geschichte der Stadt Elbogen*, Elbogen 1881.

PELLETER Michael, *Denkwürdigkeiten der Stadt Falkenau an der Eger und ihrer nächsten Umgebung*. (Ein Beitrag zur Geschichte der Deutschböhmen) (2 sv.), Falkenau 1876, Tachau 1882.

SCHILLER Karl, *Böhm. Aicha: Ein Beitrag zur Geschichte der Stadt und ihrer Umgebung*, Böhmisches Aicha 1898.

SCHMIDL Carl G. - Luft Michael, *Geschichte der Stadt Weipert*, Komotau 1890.

SCHÖFT Wilhelm, *Die Stadt Kladrau von der ältesten Zeit bis zur Gegenwart*, Mies 1891.

STOCKLÖW Joseph, *Geschichte der Stadt Tachau: mit teilweiser Berücksichtigung der Herrschaft Tachau* (2 sv.), Tachau 1878.

TIPPMAN Michael, *Geschichte der Stadt Duppau in Böhmen*, Duppau 1895.

WALTER Josef, *Geschichte der Burg und Stadt Winterberg mit besonderer Rücksicht auf die jeweilige Lage des Deutschthums in Winterberg*, Winterberg 1887.

WINTERA Laurentius, *Gechichtsbild der Stadt Braunau und des gleichnamigen deutschen Schulbezirkes*, Braunau 1894.

c) *Království české: české monografie*

AMBROŽ Engelbert, BLECHA Dominik, *Úplný adresář, dějiny a památnosti královského města Německého Brodu*, Německý Brod 1892.

ČERVENKA Karel, *Památky města Mšena*, Praha 1878.

ČIHÁK Leopold, *Paměti král. horního města Jílového a jeho zlatých dolů*, Jílové 1898.

HRAŠE Jan Karel, *Dějiny Náchoda* (1.díl), Náchod 1895.

JANDA Antonín, *Dějiny města Budyně nad Ohří*, Roudnice 1892.

JIREČEK Hermenegild, *Královské věnné město Vysoké Mýto*, Vysoké Mýto 1884.

KADLČÍK František Břetislav, *Děje i paměti Brandejsa nad Orlicí*, Praha 1886.

KNAPP Antonín, *Paměti královského věnného města Jaroměře nad Labem*, Jaroměř 1887.

LEVÝ František, *Dějiny královského města Rakovníka*, Rakovník 1896.

PRÁŠEK Justin Václav, *Dějiny města Turnova nad Jizerou v Boleslavšti*, Turnov 1879.

ŘIČÁK Václav Emanuel, *Dějepis města Přeštic a jeho okolí*, Praha 1864.

SEDLÁČEK August, *Děje města Čáslavě*, Praha 1874.

SEDLÁČEK August, *Rychnov nad Kněžnou: pokus dějepisný*, Praha 1871.

SLAVÍK František Augustin, *Dějiny města Vlašimě a jeho statku*, Vlašim 1994 (reprint vydání z roku 1889).

SLÁDEČEK Antonín, *Paměti města Dobrovice a jeho okolí*, Praha 1900.

ŠOFFERLE Vincenc, *P. Frant. Jos. Slámy Obraz minulosti starožitného města Prachatic*, Praha 1891.

ŠTVRTNÍK Adolf, *Paměti královského a horního města Č. Budějovic*, České Budějovice 1891.

TEPLÝ František, *Paměti starožitného města Miličína a jeho okolí*, Praha 1899.

TOMEK Wáclaw Wladiwoj, *Příběhy kláštera a města Police nad Medhují*, Praha 1881.

VÁVRA Josef, *Dějiny královského města Kolína nad Labem* (2 sv.), Kolín 1888.

VÁVRA Josef, *Paměti královského města Berouna*, Beroun 1899.

VACEK František, *Paměti královského města Velvar*, Praha 1884.

VÍTÁK Antonín Konstantin, *Dějiny královského věnného města Dvora Králové nad Labem*, Praha 1867.

WUNŠ Rudolf, *Dějiny svob. král. města Loun od počátku až do dob nejnovějších*, Praha 1868.

d) Morava: německé monografie

ČUDAN Leopold, *Chronik der Stadt Lundenburg in Verbindung mit darauf in Beziehung stehenden historischen Ereignissen unseres Heimatlandes*, Lundenburg 1887.

DEUTSCH George, *Geschichte der Städte Zwittau und Brüschau*, Mährisch-Schönberg 1883(?)

HERBST Franz, *Kurzgefasste Geschichte der Stadt Znaim*, Znaim 1899.

KÄMMERLING Josef, *Die Geschichte der Stadt Freiberg*, Mähr.-Weisskirchen 1880.

KUX Johann, *Geschichte der Stadt Littau von den ältesten Zeiten bis zum Jahre 1848*, Brünn 1900.

LICK Carl, *Kurze Geschichte der Stadt Zwittau*, Zwittau 1894.

MÜLLER Willibald, *Geschichte der königlichen Hauptstadt Olmütz von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart*, Wien - Olmütz 1882.

SCHÜLLER Thomas, *Geschichte der Stadt Auspitz*, Auspitz 1890.

SPEGELE Moriz, *Chronik der Stadt Nikolsburg* (2. vyd.), Nikolsburg 1880.

STIEF Wilhelm, *Geschichte der Stadt Sternberg in Mähren von ihrem Ursprunge bis zur Gegenwart*, Sternberg 1894.

TRAUTENBERGER Gustav, *Die Chronik der Landeshauptstadt Brünn* (5 sv.), Brünn 1891-1895.

UMLAUFF Karl, *Chronik der Stadt Schönberg in Mähren*, Prossnitz 1876.

e) Morava: české monografie

BERINGER Jan; JANOUŠEK Jaroslav, *Město a panství Telč*. Telč 1892.

(DOMLUVIL Eduard), *Paměti města Val. Meziříčí a městečka Krasna*, Brno 1877.

KUBEŠ Adolf, *Dějepis města Třebíče*, Třebíč 1874.

PINKAVA F., *Brušperk a jeho okolí*, Olomouc 1869.

PRASEK Vincenc, *Paměti městečka Napajedel, Velké Meziříčí* 1882.

SCHOLZ Libor, *Památky města Hranic*, Hranice 1864.

ŠEMBERA Alois Vojtěch, *Paměti a znamenitosti města Olomouce*, Vídeň 1861.

TENORA Jan, *Dějiny městečka Kunštátu*, Brno 1885.

TIRAY Jan, *Dějiny města Velké Byteše* (2 sv.), Velké Meziříčí 1882 – 1888.

UGWITZ Antonín, *Příběhy města Moravského Krumlova a sousední vesnice Rokytné*, Brno 1883.

VITÁSEK Jindřich Erazim, *Dějiny a místopis královského města Uherského Hradiště*, Uherské Hradiště 1879.

VRBAS Jakub, *Dějiny městečka Ždánic*, Ždánice 1898.

Další prameny

BAŁUCKI Michał, *Pan burmistrz z Pipidówki: Powieść z życia autonomicznego Galicji*, Kraków 2003.

BLÁHA Inocenc A., *Město: sociologická studie*, Praha 1914.

BOBRZYŃSKI Michał, *Dzieje Polski w zarysie* (dle 2 wydání z r. 1880), Warszawa 1977.

BOBRZYŃSKI Michał, *O podziale historyi polskiej na okresy*, Warszawa 1880.

ČERMÁK Kliment, *Dějiny Záložny Čáslavské*, Čáslav 1895.

ČERMÁK Kliment, *O musejích městských a okresních*, Čáslav 1886.

D'ELVERT Christian, *Beiträge zur Geschichte der königl. Städte Mährens, insbesondere der k. Landeshauptstadt Brünn*, Brünn 1860.

D'ELVERT Christian, *Zur Geschichte des Deutschthums in Oesterreich-Ungarn, mit besonderer Rücksicht auf die slavisch-ungarischen Länder*, Brünn 1884.

D'ELVERT Christian: „Zur Geschichte des Gemeindewesens in Mähren und Oester.-Schlesien“, *Notizenblatt*, 1865, n. 6. s. 41-46, 94-98,

Denkschrift über die zweckmässigste Art und Weise der Einrichtung und Ausgestaltung der Museen deutschböhmisches Städte und ihnen verwandter Anstalten, Prag 1899.

Die Chronik der Stadt Elbogen (1471-1504), ed. Ludwig Schlesinger, Prag 1879.

Festschrift zur Erinnerung an die Feier des 10. Gründungstages im Jahre 1871, Prag 1871

JANETSCHEK Clemens, *Theilweise Besprechung der Chronik der Landeshauptstadt Brünn von Dr. G. Trautenberger*, Olmütz 1895.

KUCHARSKI Władysław, *Sanok i sanocka ziemia w dobie Piastów i Jagiellonów: Monografia historyczna*, Lwów 1906.

LELEWEL Joachim, *Dzieje Polski*, Warszawa 1829.

LENIEK Jan; HERZIG Franciszek; LEŚNIAK Franciszek, *Dzieje miasta Tarnowa*, Tarnów 1911.

LISKE Ksawery: „W jaki sposób dałby się rozbudzić i rozwinąć ruch naukowy na prowincji?” in: *Małopolska: regiony – regionalismy – małe ojczyzny*, r. IV., Kraków 2002, s. 211-215.

LIPPERT Julius: „Von ihm selbst”, in *Deutsche Arbeit* 5, 1905/06, s. 25-34.

Ottův slovník naučný: illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí, 28 sv., Praha 1888-1909.

PALACKÝ František, *Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě*, Díl V., část II., Praha 1867.

PALACKÝ František, *Radhost. Sbirka spisůw drobných z oboru řeči a literatury české, krásovědy, historie a politiky, Díl první, Spisy z oboru řeči a literatury české a krásovědy*, Praha 1871.

Památník slavnosti pětistyletého potvrzení městských práv města Velké Bytče ve dnech 14., 15. a 16. srpna 1908, Třebíč 1908.

Pamiętnik III. zjazdu historyków polskich w Krakowie, Kraków 1900.

PAPÉE Fryderyk: „Przełom w stosunkach miejskich za Kazimierza Jagiellończyka”, *Przewodnik Naukowy i Literacki. Dodatek do „Gazety Lwowskiej”* 1883, r. 11, n. 6., s. 481-493.

PEŃKOWSKI Jan, *Dzieje miasta Rzeszowa do końca XVIII. wieku*, Rzeszów 1913.

PRASEK Vincenc: „Úvaha o moravských místopisech”, *Komenský* 1882 (r. X), s. 10-12, 45-46, 109-111, 236-237, 286-288, 348-349, 701-703, 719-720.

PRASEK Vincenc, *Vědecká kořisť z retrospektivné výstavy Napajedelské*, Brno 1904.

Profesora Augusta Sedláčka listy důvěrné (milostná korespondence slavného historika s Karolinou Rajskou původem z kolodějského mlýna), (ed. Vlastimil Kolda, předmluva Josef Blüml), Mladá Vožice 1998.

Slovník naučný (RIEGER František L., MALÝ Jakub eds.) Praha 1860-1874, 11 sv.

S. Orgelbranda Encyklopedja Powszechna z ilustracjami i mapami, Tom X, Warszawa 1901 (1898-1904).

SEDLÁČEK August: „O monografiích místních, jejich spisování a významu”, in *Čechoslovan* 1872, s. 83-86.

SCHLESINGER Ludwig: *Geschichte Böhmens* (2. Vyd.), Prag 1870.

SYGAŃSKI Jan, *Historya Nowego Sącza od wstąpienia dynastji Wazów do pierwszego rozbioru Polski*, Lwów 1901.

SZUJSKI Józef: „Kraków až do počátků XVgo wieku: wstępne slovo do najstarszych ksiąg tego miasta”, in *Najstarsze księgi i rachunki miasta Krakowa od roku 1300 do roku 1400* (Pomniki dziejowe wieków średnich do objaśnienia rzeczy polskich służące, sv. IV), ed. PIEKOSIŃSKI Franciszek; SZUJSKI Józef, Kraków 1878, s. IX-LXXXIII.

ŠUJAN František J.: „Přehled historiografie Čech, Moravy a Slezska v letech 1871-1881”, in *Sborník historický, vydaný na oslavu desítiletého trvání „Klubu historického“ v Praze*, Praha 1883, s. 130-156.

TIEFTRUNK Karel, *Odpor stavův českých proti Ferdinandovi I. L. 1547* (Novočeská bibliothéka č. XIX), Praha 1871.

TIRAY Jan, *Řeč slavnostní již dne 15. srpna 1908 o slavnosti pětistiletého trvání městských práv města Velké Bíteše proslovil Jan Tiray*, Třebíč 1908.

TIRAY Jan, *Vyučování zeměpisu na škole obecné: methodika předmětu toho a výklady článků zeměpisných v I. – V. čítankách od Šťastného, Lepaře a Sokola obsažených*, Brno 1889.

Třetí zpráva muzejního spolku v Telči: za léta 1901 až 1918, Telč 1919.

TOMEK Václav Vladivoj, *Paměti z mého života* (2 sv.), Praha 1904-1905.

VYMAZAL František (ed.), *Obrazy z dějin českých a rakouských*, Brno 1881.

WERUNSKY Emil: „Die culturhistorische Bedeutung des deutschen Städtewesens in Böhmen“, *Mittheilungen des Vereines für die Geschichte der Deutschen in Böhmen* 20, 1882, s. 61-77.

Wielka encyklopedia powszechna ilustrowana, Serya I, Tom XLV-XLVI, Warszawa 1911,

WINTER Zikmund, *Zlatá doba měst českých*, Otto, Praha 1913.

ZAVADIL Ladislav, TIRAY Jan, *Vlastivěda moravská. II, Místopis Moravy. Díl IV. místopisu, Jihlavský kraj. Čís. 3, Bítešský okres*, Brno 1900.

ZOUBEK František Jan, *O zakládání měst v Čechách v třináctém století*, Beseda učitelská, Praha 1878.

ZÍBRT Čeněk, *Kulturní historie: její vznik, rozvoj a posavadní literatura cizí i česká*, Praha 1892.

ZYCHA Adolf, *Über den Ursprung der Städte in Böhmen und die Städtepolitik der Přemysliden*, Prag 1914.

Periodika

Biblioteka Warszawska (1864, 1865, 1883, 1888)

Bohemia (1885)

Budivoj (1886)

Časopis Matice Moravské (1881, 1882, 1892)

Časopis Musea Království českého (1878, 1884, 1888)

Gazeta Lwowska (1887)

Gazeta Sanocka (1896)

Kraj (1892, 1894)

Kwartalnik Historyczny (1893)

Leitmeritzer Zeitung (1871)

Literární Listy (1889)

Mittheilungen der Vereines für die Geschichte der Deutschen in Böhmen (1872)

Moravská Orlice (1864, 1885, 1887, 1889, 1890)

Muzeum (1894)

Národní Listy (1864, 1874, 1878, 1885, 1889, 1890)

Našinec (1882)

Obzor (1879)

Ohlas od Nežárky (1876)

Opavský Týdenník (1887, 1889)

Památky archeologické a místopisné (1864)

Plzeňské Noviny (1866)

Pogoń (1888)

Posel z Prahy (1874)

Przegląd Powszechny (1887)

Przewodnik Naukowy a Literacki

Zeitschrift für die Geschichte Mährens und Schlesiens (1897, 1898)

Pomůcky

FINKEL Ludwik, *Bibliografia historyi polskiej*, 3 sv., Lwów – Kraków: Komisya Historyczna Akademii Umiejętności w Krakowie 1891, 1895, *Dodatek (obejmujący druki po koniec r. 1900)*, Kraków 1906.

Biographisches Lexikon zur Geschichte der Böhmischen Länder, 3 Bände (1. Band, STURM Heribert ed., München – Wien: R. Oldenbourg Verlag 1979; 2. Band, STURM Heribert ed., München 1984, 3. Band dosud N-Ri., F. SEIBT Ferdinand, H. LEMBERG Hans, Hel. SLAPNICKA Helmut, poslední 1991).

KŘÍŽEK Václav, *Statistika císařství Rakouského čili říše Rakousko-uherské*, Praha 1872.

KUBÍČEK Jaromír, *Bibliografie k dějinám měst České republiky*, Brno: Sdružení knihoven ČR 1997.

MAGOCSI Paul Robert, *Galicia: A Historical Survey and Bibliographic Guide*, Toronto – Buffalo – London: University of Toronto Press 1983.

Polski słownik biograficzny, Kraków: Polska akademie umiejętności 1935-1999.

RŮŽKOVÁ Jiřina a kol., *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*, Praha: Český statistický úřad 2006.

Wielka Encyklopedia powszechna PWN, Warszawa 1968.

Sekundární literatura

ANDERSON Benedict, *Představy společenství: úvahy o původu a šíření nacionalismu*. Praha: Karolinum 2008.

APPLEGATE Celia, *A Nation of Provincials: The German Idea of Heimat*, Berkeley - Los Angeles – Oxford: University of California Press 1990.

BARTEČEK Ivo (ed.), *Historiografie Moravy a Slezska*, 2 sv., Olomouc: Katedra historie FF UP 2001, 2006.

BARYCZ Henryk: „Z kulturalnego almanachu Nowego Sącza”, in: *Rocznik Sądecki* 5/1962, s. 29-149.

BEIERSDORF Zbigniew; Laskowski, Andrzej (eds.), *Rozwój przestrzeni miast galicyjskich położonych między Dunajcem a Sanem w okresie autonomii galicyjskiej*. (Materiały z sesji Jasło 13-14 kwietnia 1999), Jasło 2001.

BĚLINA Pavel, *Česká města v 18. století a osvícenské reformy* (Studie ČSAV), Praha: Academia 1985.

BENKE Carsten: „Schrumpfung im Zeitalter der Wachstums: Städtische Niedergangs- und Stagnationsprozesse während der Urbanisierung und Industrialisierung im 19. Jahrhundert“, in: LAMPEN Angelika; OWZAR Armin (eds.), *Schrumpfende Städte: ein Phänomen zwischen Antike und Moderne*, Köln – Weimar – Wien: Böhlau 2008, s. 181-202.

BERGER Stephan, ERIKSONAS Linas, MYCOCK Andrew. (eds.): *Narrating the Nation: Representations in History, Media and the Arts* (Making Sense of History, vol. 11), New York – Oxford: Berghahn Books 2008.

BERKHOFER Robert F, Jr., *Beyond the Great Story: History as Text and Discourse*, , Cambridge (Mass.) – London: Harvard University Press 1997.

BLUM Alan, *The Imaginative Structure of the City*, Montreal – Kingston – London – Ithaca: McGill-Queen's University Press 2003.

BRONSKI Krzysztof, *Rozwój gospodarczy większych miast galicyjskich w okresie autonomii*. Kraków: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie 2003.

BRUBAKER Rogers, *Ethnicity without Groups*, Cambridge (Mass.): Harvard University Press 2004.

BRUBAKER Rogers; COOPER Frederick: „Beyond Identity”, *Theory and Society* 29, 2000, s. 1-47.

CLEMENS Gabrielle B., *Sanctus Amor patriae: eine vergleichende Studie zu deutschen und italienischen Geschichtsvereinen im 19. Jahrhundert*, Tübingen: Max Niemeyer Verlag 2004.

CONFINO Alon, *Germany as a Culture of Remembrance: Promises and Limits of Writing History*, Chapel Hill: University of North Carolina 2006.

CULLER Jonathan, *Studie k teorii fikce*, Brno – Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR 2005.

ČERNIKOVSKÝ Petr: „Hrašeho Dějiny Náchoda v kontextu českého urbánního dějepisceví“, in *Náchodsko od minulosti k dnešku* (Jan Karel Hraše (1840-1907): Sborník příspěvků ke stoletému výročí úmrtí Jana Karla Hraše), r. 5, 2007, s. 183-201.

DEVITT Amy, *Writing Genres: Rhetorical Philosophy and Theory*, Carbondale: Southern Illinois University 2004.

Dopisy Vincence Praska Augustinu Weltzlovi 1877-1896. (vyd. Kravar Zdeněk), Opava: Zemský archiv v Opavě 2002.

DYBIEC Julian, *Nie tylko szablą: nauka i kultura polska w walce o utrzymanie tożsamości narodowej 1795-1918*, Kraków: Księgarnia Akademicka 2004.

EIDSON John: „Which Past for Whom? Local Memory in a German Community during the Era of Nation Building”, *Ethos*, Vol. 28, No. 4, History and Subjectivity (Dec., 2000), s. 575-607.

EPSTEIN S.R. (ed.), *Town and Country in Europe, 1300-1800*, Cambridge: Cambridge University Press 2001.

FASORA Lukáš; HANUŠ Jiří; MALÍŘ Jiří (eds.), *Občanské elity a obecní samospráva 1848-1948*, Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 2006.

FENCL Pavel, MAGER Jan Antonín, JURČO Antonín, *Prachatice: obrazy z paměti města*, Prachatice: Město Prachatice 2012.

FENCZAK August, *Leopold Hauser*, Przemysł 1983.

FIKEJZ Radoslav, VELEŠÍK Vladimír, *Kronika města Svitavy*, Svitavy: Město Svitavy 2006.

FINKELSTEIN David; McCLEERY Alistair, *An Introduction to Book History*, New York – London: Routledge 2005.

FINNEGAN Ruth, *Tales of the City: A Study of Narrative and Urban Life*, Cambridge: Cambridge University Press 1998.

FRIESE Heidrun (ed.), *Identities: Time, Difference, and Boundaries*, New York – Oxford: Berghahn Books 2002.

GAŚOWSKI Tomasz: „Urbanizacja Galicji w dobie autonomicznej”, *Studia Historyczne*, R. XXVIII, 1985, Z. 2, s. 223-243.

GENETTE Gérard, *Paratexts: Thresholds of interpretation*, Cambridge: Cambridge University Press 1997.

GLEASON Philip, „Identifying Identity: A Semantic History”, *The Journal of American History*, Vol. 69, No. 4. (Mar., 1983), s. 910-931.

GERSON Stéphane, *The Pride of Place: Local Memories and Political Culture in Nineteenth-Century France*, Ithaca – London: Cornell University Press 2003.

GLASSL Horst: „Mährisches Landesbewusstsein am Beispiel eines historischen Vereines“, in: *Vereinswesen und Geschichtspflege in den Böhmisches Ländern*, München: P. Oldenbourg 1986, s. 61-70.

GRABSKI Andrzej F., *Zarys historii historiografii polskiej*, Wydawnictwo Poznańskie: Poznań 2000.

CHAREWICZOWA Łucja: „Stan badań nad dziejami miast polskich”, in *Przegląd Historyczny*, sv. 27, 1928, s. 139-152.

HACKMANN Jörg; LÜBKE Christian: „Die mittelalterliche Ostsiedlung in der deutschen Geschichtswissenschaft”, in: PISKORSKI Jan M. (ed.), *Historiographical Approaches to Medieval Colonization of East Central Europe*, Boulder: East European Monographs 2002, s. 179-217.

HALECKI Oskar: „Problems of Polish Historiography”, *Slavonic and East European Review. American Series*, Vol. 2, No. 1. (Mar., 1943), s. 223-239.

HAMPEL Józef (ed.), *Regionalizm – tradycje – wyzwania – perspektywy: Materiały z pierwszego sejmiku Małopolskich Stowaryszeń Regionalnych. (Kraków, 1. grudzień 2006 r.)*, Kraków 2006.

HARNEIT-SIEVERS Axel (ed.), *A Place in the World: New Local Historiographies from Africa and South-Asia*, Leiden: Brill 2002.

HAUPT Heinz-Gerhard; KOCKA Jürgen (eds.): *Geschichte und Vergleich: Ansätze und Ergebnisse international vergleichender Geschichtsschreibung*, Frankfurt-NewYork: Campus Verlag 1996.

HERČÍK Karel, *Dobrovice: 450 let městem 1558-2008*, Dobrovice: Město Dobrovice 2008.

Historiografia Krakowa i jej twórcy, (Kraków w dziejach narodu, Nr. 25.), Kraków: Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa 2005.

HOFF Jadwiga, *Mieszkańcy małych miast Galicji Wschodniej w okresie autonomicznym*, , Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2005.

HOFF Jadwiga: „Wygląd małych miast galicyjskich w XIX i na początku XX wieku”, in: BEIERSDORF Zbigniew; Laskowski, Andrzej (eds.), *Rozwój przestrzeni miast galicyjskich położonych między Dunajcem a Sanem w okresie autonomii galicyjskiej*. (Materiały z sesji Jasło 13-14 kwietnia 1999), Jasło: Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego 2001, s. 97-108.

HOFF Jadwiga: „Życie społeczne w małych miastach Galicji Zachodniej w dobie autonomii”, in: Chłopecki, Jerzy; Madurowicz-Urbańska, Helena (eds.), *Galicja i jej dziedzictwo*, Tom 2: Społeczeństwo i gospodarka, Rzeszów 1995.

HOFFMANN-REHNITZ Philip R.: „Rhetoriken des Niedergangs: Zur Wahrnehmung städtischer Schrumpfungprozesse in der Frühen Neuzeit am Beispiel Lübecks”, in: LAMPEN Angelika; OWZAR Armin (eds.), *Schrumpfende Städte: ein Phänomen zwischen Antike und Moderne*, Köln – Weimar – Wien: Böhlau 2008, s. 145-180.

HOGG Michael A; TERRY Deborah J.; WHITE Katherine M.: „A Tale of Two Theories: A Critical Comparison of Identity Theory with Social Identity Theory”, *Social Psychology Quarterly*, Vol . 58, No. 4 (Dec., 1995), s. 255-269.

Listy Augustyna Weltzla do Vincenca Praska 1875-1897, Racibórz. Urząd miasta Raciborza 1999.

HOLÁT Pavel, *František Teplý: archivář a kněz*, České Budějovice: Pavel Holát 2003.

HORSKÁ Pavla, MAUR Eduard, MUSIL Jiří, *Zrod velkoměsta: urbanizace českých zemí a Evropa*, Praha – Litomyšl: Paseka 2002.

HOUFEK Václav: „Regionální dějepisectví a nacionalizace společnosti do roku 1918 na příkladu Ústecka”, in: KAISEROVÁ Kristina, RAK Jiří (eds.), *Nacionalizace společnosti v Čechách 1848-1914*, UJPEP, Ústí nad Labem 2008, s. 64-104

HROCH Miroslav, *Evropská národní hnutí v 19 století: Společenské předpoklady vzniku novodobých národů*, Praha: Svoboda 1986.

HROCH Miroslav, *Národy nejsou dílem náhody: příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*, Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009.

CHARTIER, Roger, *Forms and Meanings: Texts, Performances, and Audiences from Codex to Computer*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press 1995.

IRA Jaroslav, *Lokální a národní identita.v dějepisectví českých měst poslední třetiny 19. století*, rkp. dipl. práce, FF UK 2005.

IRA Jaroslav: „Creating Local and Broader Identities: Historical Monographs on Bohemian, Moravian, and Galician Towns, 1860-1900”, in: KLUSÁKOVÁ Luďa, TEULIÈRE Laure (eds.), *Frontiers and Identities: Cities in regions and nations*, Pisa: Edizioni Plus 2008, s. 251-266.

JANSEN Harry, *The Construction of an Urban Past: Narrative and System in Urban History*, Oxford: Berg Publishers 2001.

JEDLICKI Jerzy, *A Suburb of Europe: Nineteenth-Century Polish Approaches to Western Civilization*, Budapest: CEU Press 1999.

JENKINS Richard, *Social Identity*, London – New York: Routledge 2008.

JIČÍNSKÁ Lenka: „Jak se ve Velké Bíteši slavilo před sto lety“, in: *Velká Bíteš: Almanach k 600. výročí udělení městských práv*, (eds. HÁJEK Josef, ŠTINDL Martin), Velká Bíteš: Město Velká Bíteš 2008, s. 26-40.

KAELBLE Hartmut, *Der Historische Vergleich: Eine Einführung zum 19. und 10. Jahrhundert*, Frankfurt – New York: Campus Verlag 1999.

KLUSÁKOVÁ Luďa: „Between Urban and Rural Culture: Public Use of History and Cultural Heritage in Building Collective Identities“, in: KLUSÁKOVÁ Luďa; TEULIÈRES Laure (eds.), *Frontiers and Identities: Cities in regions and nations*, Pisa: Edizioni Plus – Pisa University Press 2008, s. 299-322.

KLUSÁKOVÁ Luďa, *Evropská města na prahu kapitalismu*, Praha: Universita Karlova 1986.

KLUSÁKOVÁ Luďa, TEULIÈRES Laure (eds.), *Frontiers and Identities: Cities in regions and nations*, Pisa: Edizioni Plus – Pisa University Press 2008.

KOCKA Jürgen: „The Middle Classes in Europe“, *The Journal of Modern History*, Vol. 67., No. 4 (Dec., 1995), s. 783-806.

KOLÁŘ Pavel, *Geschichtswissenschaft in Zentraleuropa: Die Universitäten Prag, Wien und Berlin um 1900*, Band I, Berlin: Akademische Verlagsanstalt 2008.

KOŁODZIEJCZYK Ryszard, *Burżuazja polska w XIX i XX wieku*, Warszawa: PIW 1979.

KOŁODZIEJCZYK Ryszard (ed), *Miasteczka polskie w XIX-XX wieku: z dziejów formowania się społeczności*. Kielce: Kieleckie Towarzystwo Naukowe 1992.

KOŘALKA Jiří, *Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815-1914: sociálněhistorické souvislosti vytváření novodobého národa a národnostní otázky v českých zemích*, Praha: Argo 1996.

KOSELLECK Reinhard, SCHREINER Klaus (eds.), *Bürgerschaft: Rezeption und Innovation der Begrifflichkeit vom Hohen Mittelalter bis ins 19. Jahrhundert*, Stuttgart: Klett-Cotta 1994.

KOTÍK Jaromír, *Pohledy do dějin města Velké Bíteše*, díl I., Velká Bíteš: Místní národní výbor 1958.

KROCOVÁ Martina; ŘEZNÍK Miloš: „Boundaries and Identities in Academic Discourse“, in: KLUSÁKOVÁ Luďa, MOLL Martin et al. (eds.), *Crossing Frontiers, Resisting Identities*, Pisa: Edizioni Plus – Pisa University Press 2010, s. 5-31.

KUTNAR František, MAREK Jaroslav, *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny 1997.

KIRYK Feliks: „Ksawery Liske. U źródeł naukowej regionalistyki polskiej”, in: *Małopolska: regiony – regionalismy – małe ojczyzny*, r. IV., Kraków 2002, s. 91-98.

LE GOFF Jacques, *Paměť a dějiny*, Praha: Argo 2007.

LEFEBVRE Henri, *Writings on Cities*, (eds. E. KOFMAN, E. LEBAS), Malden – Oxford – Carlton: Blackwell Publishing 1996.

LEHTONEN Mikko, *The Cultural Analysis of Texts*, London: Sage 2000.

LORENZ Chris: „Unstuck in Time, Or: the sudden presence of the past“, in TILMANS Karin; VREE Frank v.; WINTER Jay (eds.), *Performing the Past: Memory, History, and Identity in Modern Europe*, Amsterdam: Amsterdam University Press 2010, s. 67-102.

MACHAČOVÁ Jana, MATĚJČEK Jiří, *Nástin sociálního vývoje českých zemí 1781-1914*, 2. vyd., Praha: Karolinum 2010.

MIREK Małgorzata, *Jezuita Jan Sygański – historyk Kościoła, badacz dziejów ziemi sądeckiej i lwowskiej*, Kraków 2006.

MAREK Milan, *Čáslavsko v literatuře*, Pardubice: Krajský dům osvěty 1958.

MARKOVITS Andrei S.; SYSYN Frank E. (eds.), *Nationbuilding and the Politics of Nationalism: Essays on Austrian Galicia*, Cambridge (Mass.): Harvard University Press 1982.

MATĚJČEK Jiří: „Malé město v českých zemích v 19. století a jeho vliv na fungování společnosti“, in: J. MACHAČOVÁ, J. MATĚJČEK, *Studie k sociálním dějinám 19. století*, 3, Opava 1993, s. 169-342.

MILLER Jaroslav: „Snový svět idejí a syrovost skutečnosti: městská historiografie raného novověku jako utopie?“, *Český časopis historický*, r. 106, 2/2008, s. 261-287.

MILLER Jaroslav: *Uzavřená společnost a její nepřátelé: město středovýchodní Evropy (1500-1700)*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2006.

NEUMILLER Michael: „Der Verein für die Geschichte der Deutschen in Böhmen: ein deutschliberaler Verein (von der Gründung bis zur Jahrhundertwende)“, in: *Vereinswesen und Geschichtspflege in den Böhmisches Ländern*, München: R. Oldenbourg 1986, s. 179-208.

NODL Martin, *Dějepisectví mezi vědou a politikou: Úvahy o historiografii 19. a 20. století*, Brno: Centrum pro studiu demokracie a kultury 2007.

OUBRECHTOVÁ Marcela (ed.), *Julius Lippert a německé prostředí v Čechách*, Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně 2010.

PETRYSZYN Halina: „Definicja miasta a i problem urbanizacji Galicji w okresie autonomii“, in: Z. BEIERSDORF; A. LASKOWSKI (eds.), *Rozwój przestrzeni miast galicyjskich położonych między Dunajcem a Sanem w okresie autonomii galicyjskiej*, Jasło 2001, s. 63-78.

PISKORSKI Jan M., „The Medieval 'Colonization of the East' in Polish Historiography“, in: TÝŽ (ed.), *Historiographical Approaches to Medieval Colonization of East Central Europe*, New York 2002, s. 97-105.

PISKORSKI Jan M. (ed.), *Historiographical Approaches to Medieval Colonization of East Central Europe* (A comparative analysis against the background of other european inter-ethnic colonization processes in the middle ages), Boulder: East European Monographs 2002.

PROPP Vladimir, *Morfologie pohádky*, Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR 1970.

RITTER Harry, *Dictionary of Concepts in History*, New York – Westport (Conn.) – London: Greenwood Press 1986.

RÜSEN Jörn, *Zeit und Sinn: Strategien historischen Denkens*, Frankfurt: Fischer Taschenbuch Verlag 1990.

RYBICKA Elżbieta, *Modernizowanie miasta: zarys problematyki urbanistycznej w nowoczesnej literaturze polskiej*, Kraków: Universitas 2003.

ŘEPA Milan, *Moravané nebo Češi? Vývoj českého národního obrození na Moravě v 19. století*, Brno: Doplněk 2001.

ŘEZNÍK Miloš, *Za naši a vaši svobodu: Století polských povstání (1794-1864)*, Praha: Argo 2006.

ŘEZNÍKOVÁ Lenka, „Co reprezentují historické reprezentace? Gnozeologická skepse mezi konstatováním a performací“, *Dějiny – Teorie – Kritika* I/2005, s. 45-64.

ŘEZNÍKOVÁ Lenka, *Moderna a historismus: Historické reprezentace v proměnách literatury na přelomu devatenáctého a dvacátého století*, Praha: Libri 2004.

SÁDLO Václav: „Bohatě naplněný život: životní osudy Jana Karla Hrašeho“, *Náchodsko od minulosti k dnešku* (Jan Karel Hraše (1840-1907): Sborník příspěvků ke stoletému výročí úmrtí Jana Karla Hraše), r. 5, 2007, s. 5-44.

SEIBT Ferdinand: „Der nationalitätenkampf im Spiegel der Sudetendeutschen Geschichtsschreibung 1848-1938“, in: LUFT Robert et al. (eds.), *Deutsche, Tschechen, Sudetendeutsche: Analysen und Stellungnahmen zu Geschichte und Gegenwart aus fünf Jahrzehnten von Ferdinand Seibt* (Festschrift zu seinem 75. Geburtstag), München: R. Oldenbourg Verlag 2002, s. 375-395.

SCHLEIER Hans, *Geschichte der deutschen Kulturgeschichte*, Band I., Waltrop: Hartmut Spenner 2003.

SCHOLZ Milan: „Komparativní přístup v historiografii a transnacionální historická problematika“, *Sociální studia* 1/2009, s. 69-87.

SKŘIVÁNEK Milan: „Dějepisectví východních Čech od konce 18. do poloviny 19. století: k myšlenkovému světu kronikářů a dějepisců“, in: *Pomezí Čech, Moravy a Slezska*, sv. 10, Litomyšl: Regionální muzeum v Litomyšli – SOA Zámorsk (SokA Svitavy), 2009, s. 9-248.

SKŘIVÁNEK Milan: „Německé dějepisectví Hřebečska od konce 19. století do roku 1945“ in: *Pomezí Čech a Moravy*, sv. 1, 1997.

SMITH Anthony: „The 'Golden Age' and National Renewal“, in: HOSKING Geoffrey; SCHÖPFLIN George (eds.), *Myths and Nationhood*, London 1997, s. 36-59.

SPREE Ulrike: „Die Rückbesinnung auf die mittelalterliche Stadt. Die Bedeutung der Stadt als Mittel der Identitätsfindung 'mittlerer Schichten' in der deutschen, britischen und französischen Lexikographie des 18. und 19. Jahrhunderts“, in: KOSELLECK Reinhard, SCHREINER Klaus (eds.), *Bürgerschaft: Rezeption und Innovation der Begrifflichkeit vom hohen Mittelalter bis ins 19. Jahrhundert*, Stuttgart: Klett-Cotta 1994, s. 309-374.

SPYRA Janusz (ed.), *Kronikarz a historyk: Atuty i słabości regionalnej historiografii*, (e-book), Książnica Cieszyńska 2007. <http://archiwum.kc-cieszyn.pl/biblioteka/strony/e-book.pdf>

STACHEL Peter; SZABO-KNOTIK Cornelia (eds.), *Urbane Kulturen in Zentraleuropa um 1900*, Wien: Passagen 2004.

STARN Randolph: „Meaning-Levels in the Theme of Historical Decline“, *History and Theory*, Vol. 14, No. 1 (Feb., 1975), pp. 1-31.

STRAUB Jürgen, „Geschichte erzählen, Geschichte bilden: Grundzüge einer narrativen Psychologie historischen Sinnbildung“, in: TÝŽ (ed.), *Erzählung, Identität und historisches Bewusstsein: Die psychologische Konstruktion von Zeit und Geschichte*, Frankfurt am Main: Suhrkamp 1998, s. 81-169.

SWEET Rosemary, *The Writing of Urban Histories in Eighteenth-Century England*. Oxford: Clarendon Press 1997.

ŠÍL Jiří, *Vincenc Prasek (1843-1912)*, Opava: Slezská univerzita v Opavě 2010.

ŠTAIF Jiří: „The Image of the Other in the Nineteenth Century“, in: WINGFIELD Nancy M. (ed.), *Creating the Other: Ethnic Conflict and Nationalism in Habsburg Central Europe*, New York: Berghahn Books 2003, s. 81-102.

STETS Jan E., BURKE Peter J.: „Identity Theory and Social Identity Theory“, *Social Psychology Quarterly*, Vol. 63, No. 3, 2000, s. 224-237.

THIESSOVÁ Anne-Marie, *Vytváření národních identit v Evropě 18. až 20. století*, Brno: Centrum pro studiu demokracie a kultury 2007.

TÖRNQUIST-PLEWA Barbara. „The Complex of an Unwanted Child: The Meanings of Europe in Polish Discourse”, in: AF MALMBORG Mikael; STRATH Bo(eds.), *The Meaning of Europe: Variety and Contention within and among Nations*, Oxford – New York: Berg 2002, s. 215-241.

TÖNNIES Astrid, *Julius Lippert: sein Leben und Wirken in den Jahren 1839 bis 1885: Entwicklung und Ausprägung seines Aufklärungs- und Bildungsgedankens*, dizertační práce, Universität Hamburg 1987 (mikrofiš).

TOPOLSKI Jerzy, *Jak się pisze i rozumie historię: Tajemnice narracji historycznej*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie 2008.

TOPOLSKI Jerzy: „Pojem úpadku v dějinách a hospodářských dějinách“, in: KLUSÁKOVÁ Luďa (ed.), *Kritéria a ukazatelé nerovnoměrného vývoje v evropských dějinách*, Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy 1997, s. 63-77.

TOPOLSKI Jerzy: „The Role of Logic and Aesthetics in Constructing Narrative Wholes in Historiography”, *History and Theory*, Vol. 38, No. 2 (May 1999), s. 198-210.

URBAN Otto, *Kapitalismus a česká společnost: k otázkám formování české společnosti v 19. století*. Praha: Svoboda 1978.

URBANITSCH Peter, STEKL Hannes (eds.), *Kleinstadtbürgertum in der Habsburger-Monarchie 1862-1914* (Bürgertum in der Habsburgermonarchie IX), Wien – Köln – Weimar 2000.

VALE Lawrence J.; CAMPANELLA Thomas J. (eds.), *Resilient City: How Modern Cities Recover from Disaster*, New York: Oxford University Press 2005.

Velká Bíteš: Almanach k 600. výročí udělení městských práv, (eds. Josef Hájek, Martin Štindl), Velká Bíteš: Město Velká Bíteš 2008.

Vereinswesen und Geschichtspflege in den Böhmischen Ländern, (Vorträge der Tagungen des Collegium Carolinum in Bad Wiesen vom 25. bis 27. November 1983 und vom 23. bis 25. November 1984), München: R. Oldenbourg Verlag 1986.

VOREL Petr: „Aristokratische Residenzstädte im regionalen Kontext“, in: H. GRÄF, K. KELLER (eds.), *Städtelandschaft – Réseau Urbain – Urban Network: Städte im regionalen Kontext in Spätmittelalter und früher Neuzeit*, Köln: Böhlau 2004, s. 155-169.

VOREL Petr, *Rezidenční vrchnostenská města v Čechách a na Moravě v 15. – 17. století*, Pardubice: Východočeské muzeum 2001.

WIERZBICKI Andrzej, *Wschód-Zachód w koncepcjach dziejów Polski*, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1984.

WINGFIELD Nancy M., *Flag Wars and Stone Saints: How the Bohemian Lands Became Czech*, Cambridge (Mass.) – London: Harvard University Press 2007.

WÖLLER Burkhard: „Zivilisierungsmission oder Fremdherrschaft? Die Annexion Rotreussens unter Kasimir III. im kolonialistischen Diskurs polnischer und ruthenischer Historiker im österreichischen Galizien“, in: *Historyka. Studia metodologiczne*, T. XLII, 2012, s. 175-193.

ZDRADA Jerzy, *Historia Polski 1795-1914*, Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN 2005.

ZERUBAVEL Eviatar, *Time Maps: Collective Memory and the Social Shape of the Past*, Chicago – London: The University of Chicago Press 2003.

ZIJDERVELD Anton C., *A Theory of Urbanity: The Economic and Civic Culture of Cities*, New Brunswick – London: Transaction Publishers 1998.

ŽEMLIČKA Josef: „Die Deutschen und die deutschrechtliche Kolonisation Böhmens und Mährens im Mittelalter“, in: PISKORSKI Jan M., (ed.), *Historiographical Approaches to Medieval Colonization of East Central Europe*, Boulder: East European Monographs 2002, s. 107-143.